עירין קדישין — תצוה

אתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך. הנה כתוב (קהלת ה) כי האלהים בשמים ואתה על הארץ וגו'. ולהבין זאת מלא כל הארץ כבודו. ולית אתר פנוי מיניה. אך הענין יובן ע"פ מאמרם ז"ל הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה וכן בכל העולמות עליונים כתוב (איוב טו) הן שמים לא זכו בעיניו ובמלאכיו ישים תהלה. כי ההנהגה בעולמות עליונים וכן בצדיקים הוא עפ"י שם אלהים שהוא מדה"ד. וזהו מ"ש כי האלהים בשמים הם עולמות עליונים. וכן בצדיקים וקדושי עליון שהם נקראים אשי השמים. יאתה על הארץ הם עולמות התחתונים וכללות נשמות ישראל. אם היה הקב"ה מתנהג עמהם במדת הדין לא היו יכולים להתקיים. לזאת הקב"ה מתנהג עמהם במדה"ר שהוא שם הוי"ה ב"ה. וזה ואתה על הארץ. כי ידוע שחכמה עילאה נקרא בשם אתה (כי אתה אבינו). וחכמה עילאה נקרא אב הרחמן. וכן מדת חסד עליון נקרא בשם אתה כמ"ש (תהלים קי) אתה כהן לעולם. כי כהן הוא איש החסד וכן השכינה נקראה בשם אתה כמ"ש (נחמיה ט) ואתה מחיה את כולם. ולזה תשובה היא דייקא בזה העולם ולא בעולמות עליונים. כי ע"פ מדה"ד אין תשובה מועלת כ"א ע"פ מדת הרחמים שהיא שם הוי"ה. וזהו דווקא על הארץ. וכמו שהקב"ה מתנהג עם בריותיו כן צריך הצדיק שהוא מנהיג הדור להתנהג עם כל הסרים למשמעתו במדה"ר. כי אם היה מתנהג עמהם במדה"ד לא היו יכולים להתקשר אליו:

ולזה בא הציווי למשרע"ה ואתה. שהיא ע"פ מדת החסד והרחמים. להשפיל א"ע ממדרגתו הנעלה להתקשר עם כל ישראל תצוה הוא לשון צוותה חדא. ולראות עליהם בעין טובה וחמלה יתירה. ולזאת גם הם יכלו להתקשר עמו. כמו שהיה הציוי למרע"ה כן צריך הצדיק ומנהיג הדור להתנהג עם האנשים החפצים להתקשר אליו. כי אתפשטותא דמשה עד סמ"ך רבוא וכו'. וכמו שמצינו ענין זה בתלמוד במס' שבת גבי רשב"י ור"א בנו שישבו במערה י"ב שנים וכד נפקא ממערתא חזי הנך אנשי דחרשי וזרעי אמרו מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה וכו' כל מקום שנתנו עיניהם מיד נשרף יצאת ב"ק וכו' להחריב עולמי יצאתם חזרו למערתכם,יתבי תירסר ירחי שתא וכו'. בתר דנפקי כל היכא דהוי מחי ר"א ברי' מסי ר"ש, חזי ההוא סבא דנקט תרי מדאני אסי ורהיט א"ל ותסגי לך בחד. א"ל חד כנגד זכור וחד כנגד שמור. א"ל לברי חמי כמה מצות חביבין על ישראל:

שמן זית זך. כי נודע שיש למעלה בחי' שמן ובחי' יין. שמן הוא בחי' יראה עילאה יראת בושת שהיא תכלית הביטול.ויין היא ההשגה וההבנה בגדלות הבורא יתברך כ"א לפום מה דמשער בליביה. והעיקר היא להגיע לבחי' שמן כמ"ש (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים. בגדים הם מדו"מ שיהיו בתורה ומצות ומעש"ט. אך העיקר הוא ושמן על ראשך לא יחסר שזהו תכלית הביטול ותכלית הידיעה שלא נדע. אך בכל איש מישראל יש ב' בחינות שמן לקדושה ובחי' חכמה

דקליפה שהיא חכמה חיצונית בהבלי עוה"ז. וכל אדם בינוני יש בו תערובת טו"ר אך צדיק הדור חכם האמת יוכל לברר בחי' שמן שלו שיהיה זך בלי תערובות רע:

כתית למאור להעלות נר תמיד. כתית היא בשני בחינות א' שיהיה לו לב נשבר ונדכה, ובחי' ב' הוא כמשה"כ (דברים לג) והם תוכו לרגליך כמ"ש חז"ל על אותם שמכתתין רגליהם לשמוע דברי אלהים חיים. ובזמן הזה הם אותם הנוסעים להצדיק הדור ומכתתין את עצמם ועי"ז יזכו לבחי' להעלות נר תמיד. נר היא נשמה כמש"כ (משלי כ) נר ה' נשמת אדם להעלות הנפש למקורה ושרשה דכל עלמין הנקרא בשם תמיד כמ"ש (מלאכי ג) כי אני ה' לא שניתי וגו':

סליק